

U Šimunovićevu je dakle članku „Split ili Spljet ...” posve ispravno i u skladu s terminološkim načelima koje autor zastupa upotrijebljen naziv *ime* „za geografski objekt” posebno imenovan. Iz toga izlazi da se u njegovu prikazu IV. konferencije Međunarodne komisije za slavensku onomastiku potkrala zabuna u formulaciji. Ono da se „za geografske objekte” upotrebljava riječ *naziv* treba shvatiti tako da se pod geografskim (odnosno zemljopisnim) objektom ne razumijeva njegovo *ime*, nego njegova vrsta. *Naziv*, prema tome, pripada području općih imenica (otok, rijeka, grad, brod itd.), a *imenom* se izdvaja iz dotične vrste jedinačni (imenovani) objekt (Hvar, Sava, Zagreb, Galeb itd.). *Naziv* dakle nosi sadržaj, pojam, predodžbu cjelokupne vrste (‘kopno oplaćeno vodom’ jest *otok*), a *ime* se izravno pridružuje konkretnom objektu i samo taj objekt s cjelokupnim našim znanjem o njemu čini sadržaj dotičnog *imena* (*Hvar*).

Kao opća imenica svaki se *naziv* (pa i geografski odnosno zemljopisni) piše malim početnim slovom, a svako se vlastito ime (pa i geografsko odnosno zemljopisno) piše velikim početnim slovom.

Božidar Finka

OJKONIM – OJKONIMIJA

U nastavku svoga dopisa Jeziku čitatelj R. P. kaže: „I Babić i Šimunović u svojim člancima upotrebljavaju termin *ojskonim*, koji termin ne pozna Simeonov 'Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva, I'”. Zatim dodaje i ovo: „*οἶκος, ὄ, οἰκία, ἦ* na grčkom znači: kuća, stan, koliba ..., ku-

ćanstvo ..., obitelj ..., domovina ... (Majna-rić – Gorski, Grčko-hrvatskosrpski rječnik), ali ne i 'naziv mjesta', mjesto *τόπος*”. Mислеći da je *ojskonim* individualan naziv navedenih autora, čitatelj R. P. smatra da „treba izbjegavati individualne termine”, ali kako je ipak u nedoumici o tom nazivu, na kraju pita: „Što znači termin *ojskonim* u spomenutim člancima?”

U osnovi je naziva *ojskonim* doista navedena grčka riječ (koja je, osim toga, i u osnovi internacionalizma *ekonomija** i izvedenica). Lako je zamisliti prijenos značenja kuća → skup kuća → naseljeno mjesto; *ojskonim* je dakle internacionalizam grčkoga podrijetla za značenje 'ime naseljenog mjesta', odnosno 'ime naselja', a izvedenica je *ojskonimija* skupni naziv za 'imena naseljenih mjesta', odnosno za 'imena naselja'. Time se ti nazivi značenjski specificiraju i razlikuju od internacionalnih naziva također grčkoga podrijetla *toponim* i izvedenice *toponimija* (nastalih od osnove koja je u grčkoj riječi *τόπος*) čije je značenje šire, jer se ti nazivi (*toponim* i *toponimija*) odnose na imena zemljopisnih objekata općenito, a ne samo na imena naseljenih mjesta, odnosno naselja, dakle se odnose i na posebna vlastita imena brda, dolina, polja, potoka, rijeka, uvala itd., kao i na imena naselja. Treba, naime, reći da se razvitkom *onomastike* kao znanosti o (vlastitim) *imenima* postupno razvijaju i

* Prema načinu prilagođivanja tuđica u našem jeziku trebalo bi također biti i *ekonim* (s početnim *e-*), kako je, na primjer, prihvaćeno u poljskoj onomastičkoj terminologiji (polj. *ekonim, ekonimia, ekonimiczny, ekonomastyka, ekonomastyczny*), no mi nismo sami stvorili naziv *ojskonim*, nego smo gotov primili iz stručne onomastičke terminologije drugih jezika gdje je zadržan početni glasovni slijed *oj-* i otuda razlika u početnom glasovnom sastavu između *ekonim(tija)* (i izvedenica) i *ojskonim(tija)* (i izvedenica).

izdvajaju i neke njezine posebne grane i ogranci (subdiscipline). Temeljna je podjela na dvije glavne grane: *antroponomastiku* i *toponomastiku*. Prva ima za predmet proučavanja *antroponime*, odnosno *antroponimiju* ('ljudsko ime', odnosno 'imena ljudi'). Drugoj su predmet proučavanja *toponimi*, odnosno *toponimija* (u prije navedenom značenju).

Prema vrsti zemljopisnih imenovanih objekata glavni su ogranci *toponimije* ovi:

- *hidronimija* 'vodna imena' (polazni naziv: *hidronim*),
- *oronimija* 'imena konfiguracije tla' (polazni naziv: *oronim*),
- *ojkonimija* 'imena naseljenih mjesta' (polazni naziv: *ojkonim*).

Da je naziv *ojkonim* općenito proširen, ne samo u nas nego i u onomastičkoj terminologiji drugih slavenskih naroda, dobro potvrđuje i navedena knjiga „Osnoven sistem i terminologija na slovenskata onomastika”. U abecednom popisu naziva u toj knjizi za hrvatsku su uporabnu normu navedeni ovi primjeri kojima je polazni naziv *ojkonim*:

- *ojkonim* (str. 372),
- *ojkonim izveden po zanimanju ljudi* (str. 373),
- *ojkonim nastao prema nadimku mještana* (str. 373),
- *ojkonimija* (str. 373).

Široka je primjena tih naziva iziskivala da i znanstveni ogranak kojemu su predmet proučavanja *ojkonimi*, odnosno *ojkonimija*, dobije naziv od te osnove, pa u navedenoj knjizi nalazimo i ove terminološke izvedenice:

- *ojkonomastika* 'znanost o ojkonomimima/ojkonimiji',
- *ojkonomastičar* 'stručnjak za ojkonomie/ojkonimiju',
- *ojkonomastički* 'koji se odnosi na ojkonomie/ojkonimiju'.

Dodajmo još i to da danas naziv *ojkonim* (i izvedenice) odreda upotrebljavaju i drugi onomastičari, a ne samo navedeni, kad pišu o imenima naseljenih mjesta: štoviše, taj se naziv nalazi i u naslovu članaka i rasprava. Između ostalih usp. ove nasumce izabrane primjere:

Mijo Lončarić, *O varijantama ojkonomima i višeimenosti naselja u Sabljarevu „Miestopisnom riečniku”* (Filologija, 8, JAZU, Zagreb 1978, 193);

Milan Moguš, *Hidronimijski ojkonomi* (Četrta jugoslovenska onomastična konferenca, SAZU, Odbor za onomastiko, Ljubljana 1981, 135).

U zaključku se može reći da je napredak i specifikacija onomastičke znanosti nametnula i terminološku specifikaciju (i u svijetu i kod nas) i da u toj specifikaciji nazivi *ojkonim*, *ojkonimija* i drugi od njih izvedeni dobro i jednoznačno obilježavaju željeno značenjsko područje. Smatram, međutim, da nije uputno u općim člancima izvan djelokruga uže struke ulaziti u takve specijalne terminološke specifikacije, koje su poznate samo stručnjacima i traže dodatno objašnjenje. Umjesto antroponim bolje je upotrijebiti *osobno ime*, *prezime*, *nadimak* itd., umjesto toponim *zemljopisno ime*, umjesto hidronim *vodno ime*, umjesto *ojkonim ime naselja*, *ime naseljenog mjesta* itd.

Božidar Finka

O ŠETNICAMA U MAKARSKOJ I ZAGREBU

Iz Makarske smo od M. D. (koji se ni u pismu nije potpisao punim imenom i prezimenom, ne znamo zašto) dobili ovo pitanje: